

Research Paper

**International Criminal Authorities' Investigation of Terrorist Crimes
Committed in International Geography: Challenges and Prospects**

Iraj Farshbaf Behnam¹, Seyyed Zahra Habibi^{*2}, Mehdi Esmaeili³, Hossein Hajitabar Firouzjaei⁴

1. PhD student in Criminal Law and Criminology, Law Department, Ayatollah Amoli Branch, Islamic Azad University, Amol, Iran
2. Faculty Member, Law Department, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
3. Faculty Member, Law Department, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
4. Faculty Member, Law Department, Ghaemshahr Branch, Islamic Azad University, Ghaemshahr, Iran

ARTICLE INFO

Abstract

PP: 405-417

Use your device to scan and
read the article online

Keywords: *Terrorism,
International Criminal
Authorities, International
Criminal Court*

Terrorism is an ominous phenomenon and a serious threat to international security that requires a decisive and comprehensive confrontation at the global level. In this regard, international criminal authorities play a vital role as a tool for the implementation of justice and deterrence. However, the effectiveness of these authorities faces numerous challenges. Among the most important of these challenges are the lack of a single and agreed-upon definition of terrorism in international law, obstacles to international cooperation, and the need to observe human rights during judicial proceedings. This article aims to examine these challenges and provide solutions to strengthen international mechanisms, providing a detailed and comprehensive analysis of the current situation and offering a vision for a brighter future in the fight against terrorism.

Citation: Farshbaf Behnam, I., Habibi, S. Z., Esmaeili, M. and Hajitabar Firouzjaei, H. (2025). International Criminal Authorities' Investigation of Terrorist Crimes Committed in International Geography: Challenges and Prospects. *Geography (Regional Planning)*, 15(58), 405-417

DOI: [10.22034/jgeoq.2025.384275.4013](https://doi.org/10.22034/jgeoq.2025.384275.4013)

* **Corresponding Author:** Seyyed Zahra Habibi, **Email:** sz.habibi@yahoo.com

Copyright © 2024 The Authors. Published by Qeshm Institute. This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

Terrorism is a complex and multifaceted phenomenon that has become one of the most important threats to international security in recent decades. Terrorist attacks in different parts of the world, including the September 11 attacks in the United States, the Madrid and London attacks in Europe, and numerous attacks in the Middle East and Africa, indicate the extent and danger of this phenomenon. The international community has made great efforts in recent years to combat terrorism. The adoption of international conventions, UN Security Council resolutions, and the establishment of international criminal authorities are among these measures. However, there are still many challenges in this field. Ambiguity in the definition of terrorism, issues related to international jurisdiction and cooperation, and respect for human rights are among these challenges. This article examines these challenges and provides solutions to strengthen international mechanisms in combating terrorism. The purpose of this article is to provide a comprehensive analysis of the current situation and provide practical suggestions for improving the performance of international criminal authorities in dealing with terrorist crimes. The research method in this article is analytical-descriptive and will use library resources, international documents, and interviews with experts. The

structure of the article is as follows: first, we will examine the concept of terrorism in international law, then we will examine the role and jurisdiction of international criminal authorities, then we will analyze the existing challenges, and finally, we will provide solutions to strengthen international mechanisms.

Methodology

This article aims to examine these challenges and provide solutions to strengthen international mechanisms, providing a detailed and comprehensive analysis of the current situation and offering a vision for a brighter future in the fight against terrorism.

Results and Conclusion

The prosecution of terrorist crimes in international criminal jurisdictions faces numerous challenges. However, with the joint efforts of the international community, these challenges can be overcome and international mechanisms for combating terrorism can be strengthened. Providing a comprehensive and agreed definition of terrorism, strengthening international cooperation, ensuring respect for human rights, utilizing new technologies, and improving the training of judges and prosecutors are among the solutions that can help improve the performance of international criminal jurisdictions in prosecuting terrorist crimes.

References

1. Ardebili, Mohammad Ali (2018). *Human Rights in the Light of the Fight against Terrorism*. Tehran: Mizan.
2. Ziaei Bigdali, Mohammad Reza (2019). *Public International Law*. Tehran: Ganj Danesh.
3. Sadeghi, Mahmoud (2017). *International Criminal Law*. Tehran: Mizan. Shirvi, Abdolhossein (2015). *International Criminal Law*. Tehran: Mizan.
4. Mirmohammad Sadeghi, Hossein (2014). *Crimes against Internal and External Security in Iranian Criminal Law*. Tehran: Mizan.
5. Hashemi, Seyed Mohammad (2013). *Human Rights and Fundamental Freedoms*. Tehran: Mizan.
6. Najafi Abrandabadi, Ali Hossein (2012). *International Criminal Law*. Tehran: Mizan. Byrnes, A. (2012). *Human rights law and terrorism*.
7. Routledge. Greenwood, C. (2003). *International law and the 'war against terrorism'*. *International and Comparative Law Quarterly*, 52(2), 300-327.
8. Cassese, A. (2008). *International criminal law*. Oxford University Press.
9. Cryer, R., Friman, H., Robinson, D., & Vasiliev, E. (2014). *An introduction to international criminal*

- law and procedure. Cambridge University Press.
10. Dinstein, Y. (2012). War, aggression and self-defense. Cambridge University Press.
 11. Dugard, J. (2005). International law: A South African perspective. Juta and Company Ltd.
 12. Evans, M. D. (2014). International law. Oxford University Press.
 13. Henckaerts, J. M., & Doswald-Beck, L. (2005). Customary international humanitarian law. Cambridge University Press.
 14. Higgins, R. (1994). Problems and processes: International law and how we use it. Oxford University Press.
 15. Malanczuk, P. (1997). Akehurst's textbook of international law.
 16. Routledge. Murphy, J. F. (2008). The United States and the rule of law in international affairs. Cambridge University Press.
 17. Ratner, S. R., & Stevens, J. L. (2010). Accountability for human rights atrocities in international law: Beyond the Nuremberg legacy. Oxford University Press.
 18. Roberts, A., & Guelff, R. (2016). Documents on the laws of war. Oxford University Press.
 19. Schabas, W. A. (2016). The international criminal court: A commentary on the Rome Statute. Oxford University Press.
 20. Schmid, A. P. (2011). The Routledge handbook of terrorism research. Routledge.
 21. Shaw, M. N. (2017). International law. Cambridge University Press.
 22. Wallace, R. M. M., & Martin-Ortega, O. (2016). International law. Sweet & Maxwell.

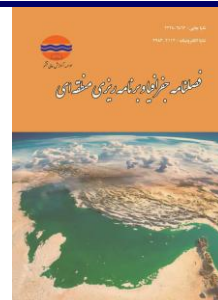
انجمن ژئوپلیتیک ایران

فصلنامه جغرافیا (برنامه ریزی منطقه‌ای)

دوره ۱۵، شماره ۵۸، بهار ۱۴۰۴

شاپا چاپی: ۶۴۶۲-۲۲۲۸ شاپا الکترونیکی: ۲۱۱۲-۲۷۸۳

Journal Homepage: <https://www.jgeoqeshm.ir/>

مقاله پژوهشی

رسیدگی مراجع کیفی بین‌المللی بهجرایم تروریستی ارتکاب یافته در جغرافیای بین‌المللی: چالش‌ها و چشم‌اندازها

ایرج فرش‌باف بهنام - دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم‌شناسی، گروه حقوق، واحد آیت الله املی، دانشگاه آزاد اسلامی، آمل، ایران

سیده زهرا حبیبی*^۲ - عضو هیئت علمی، گروه حقوق، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

مهدی اسماعیلی - عضو هیئت علمی، گروه حقوق، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

حسین حاجی تبار فیروزجانی - عضو هیئت علمی، گروه حقوق، واحد قائم شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، قائم شهر، ایران

چکیده	اطلاعات مقاله
<p>تروریسم، پدیده‌ای شوم و تهدیدی جدی برای امنیت بین‌المللی است که نیازمند مقابله‌ای قاطع و همه‌جانبه در سطح جهانی است. در این میان، مراجع کیفری بین‌المللی به عنوان ابزاری برای اجرای عدالت و بازدارندگی، نقشی حیاتی ایفا می‌کنند. با این حال، کارآمدی این مراجع با چالش‌های متعددی روبرو است. از جمله مهم‌ترین این چالش‌ها، می‌توان به عدم وجود تعریفی واحد و مورد توافق از تروریسم در حقوق بین‌الملل موانع موجود در همکاری‌های بین‌المللی و لزوم رعایت حقوق بشر در جریان رسیدگی‌های قضایی اشاره کرد. این مقاله با هدف بررسی این چالش‌ها و ارائه راهکارهایی برای تقویت سازوکارهای بین‌المللی، به تحلیل دقیق و جامعی از وضعیت موجود می‌پردازد و چشم‌اندازی برای آینده‌ای روشن‌تر در مبارزه با تروریسم ارائه می‌دهد.</p>	<p>شماره صفحات: ۴۱۷-۴۰۵</p> <p>از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید</p> <p>واژه‌های کلیدی: تروریسم، مراجع کیفری بین‌المللی، دیوان کیفری بین‌المللی</p>

استناد: فرش‌باف بهنام، ایرج، حبیبی، سیده زهرا، اسماعیلی، مهدی و حاجی تبار فیروزجانی، حسین. (۱۴۰۴). رسیدگی مراجع کیفری بین‌المللی بهجرایم تروریستی ارتکاب یافته در جغرافیای بین‌المللی: چالش‌ها و چشم‌اندازها. فصلنامه جغرافیا (برنامه ریزی منطقه‌ای)، ۱۵(۵۸)، ۴۰۵-۴۱۷.

DOI: 10.22034/jgeoq.2025.384275.4013

*^۲. نویسنده مسئول: سیده زهرا حبیبی، ایمیل: sz.habibi@yahoo.com

مقدمه

تروریسم، پدیده‌ای پیچیده و چندوجهی است که در دهه‌های اخیر، به یکی از مهم‌ترین تهدیدات علیه امنیت بین‌المللی تبدیل شده است. حملات تروریستی در نقاط مختلف جهان، از جمله حملات ۱۱ سپتامبر در ایالات متحده، حملات مادرید و لندن در اروپا، و حملات متعدد در خاورمیانه و آفریقا، نشان‌دهنده گستردگی و خطر این پدیده است. جامعه بین‌المللی، در سال‌های اخیر، تلاش‌های زیادی برای مقابله با تروریسم انجام داده است. تصویب کنوانسیون‌های بین‌المللی، قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد، و تأسیس مراجع کیفری بین‌المللی، از جمله این اقدامات است. با این حال، هنوز چالش‌های زیادی در این زمینه وجود دارد. ابهام در تعریف تروریسم، مسائل مربوط به صلاحیت و همکاری‌های بین‌المللی، و رعایت حقوق بشر، از جمله این چالش‌هاست. این مقاله، به بررسی این چالش‌ها و ارائه راهکارهایی برای تقویت سازوکارهای بین‌المللی در مبارزه با تروریسم می‌پردازد. هدف از این مقاله، ارائه تحلیلی جامع از وضعیت موجود و ارائه پیشنهادات عملی برای بهبود عملکرد مراجع کیفری بین‌المللی در رسیدگی به جرایم تروریستی است. روش تحقیق در این مقاله، تحلیلی-توصیفی است و از منابع کتابخانه‌ای، اسناد بین‌المللی، و مصاحبه با کارشناسان استفاده خواهد شد. ساختار مقاله به این صورت است که ابتدا به بررسی مفهوم تروریسم در حقوق بین‌الملل می‌پردازیم، سپس نقش و صلاحیت مراجع کیفری بین‌المللی را بررسی می‌کنیم، در ادامه، چالش‌های موجود را تحلیل می‌کنیم و در نهایت، راهکارهایی برای تقویت سازوکارهای بین‌المللی ارائه می‌دهیم.

۱- تروریسم در حقوق بین‌الملل

۱-۱- تعریف تروریسم و چالش‌های مربوط به آن :

تروریسم، پدیده‌ای است که تعریف واحد و مورد توافقی در حقوق بین‌الملل ندارد (Schmid, 2011, p. 15). آقایی، ۱۳۹۵، ص. ۲۷. (این ابهام، ناشی از اختلافات سیاسی و ایدئولوژیک کشورها در مورد مصادیق تروریسم است. برخی از کشورها، گروه‌های مقاومت را تروریست می‌دانند، در حالی که برخی دیگر، آنها را مبارز آزادی می‌دانند. این ابهام، مانع از همکاری‌های بین‌المللی مؤثر در مبارزه با تروریسم می‌شود. برای مثال، در حالی که برخی کشورها گروه‌های خاصی را به عنوان تروریستی معرفی می‌کنند، سایر کشورها ممکن است از همکاری با آنها خودداری کنند، زیرا آنها را به عنوان مبارزان آزادی می‌شناسند. این اختلاف نظر، می‌تواند منجر به ایجاد موانع جدی در مسیر تبادل اطلاعات و استرداد مجرمان شود (Greenwood, 2003, p. 305; ضیایی بیگدلی، ۱۳۹۸: ۱۱۲)

علاوه بر این، تعریف تروریسم اغلب تحت تأثیر منافع سیاسی کشورها قرار دارد. برخی کشورها ممکن است از تعریف تروریسم به عنوان ابزاری برای سرکوب مخالفان سیاسی خود استفاده کنند. این امر باعث می‌شود که تعریف تروریسم به یک موضوع بحث‌برانگیز و سیاسی تبدیل شود.

عدم وجود تعریف واحد از تروریسم، باعث می‌شود که همکاری‌های بین‌المللی در زمینه مبارزه با تروریسم با مشکل مواجه شود. برای مثال، ممکن است کشورها در مورد اینکه کدام گروه‌ها تروریستی هستند، اختلاف نظر داشته باشند و در نتیجه، از همکاری در زمینه تبادل اطلاعات و استرداد مجرمان خودداری کنند.

۱-۲- بررسی اسناد بین‌المللی مرتبط با تروریسم

کنوانسیون‌های بین‌المللی متعددی در زمینه مبارزه با تروریسم تصویب شده است. این کنوانسیون‌ها، به انواع خاصی از جرایم تروریستی می‌پردازند، مانند هواپیمارمایی، بمب‌گذاری، و تأمین مالی تروریسم. با این حال، این کنوانسیون‌ها، تعریف جامعی از تروریسم ارائه نمی‌دهند. قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد، نقش مهمی در مبارزه با تروریسم ایفا می‌کنند. این قطعنامه‌ها، کشورها را ملزم به اتخاذ تدابیر لازم برای مقابله با تروریسم می‌کنند. برای مثال، قطعنامه ۱۳۷۳ شورای امنیت، کشورها را ملزم می‌کند تا از تأمین مالی تروریسم جلوگیری کنند و همکاری‌های خود را در این زمینه افزایش دهند.

کنوانسیون‌های بین‌المللی و قطعنامه‌های شورای امنیت، ابزارهای مهمی برای مقابله با تروریسم هستند. با این حال، اجرای این اسناد با چالش‌هایی مواجه است. برای مثال، برخی کشورها ممکن است از اجرای این اسناد به طور کامل خودداری کنند.

علاوه بر این، برخی از کنوانسیون‌های بین‌المللی، تعریف‌های مبهمی از جرایم تروریستی ارائه می‌دهند. این امر باعث می‌شود که تفسیر و اجرای این کنوانسیون‌ها با مشکل مواجه شود.

۱-۳- انواع جرایم تروریستی و عناصر تشکیل‌دهنده آن‌ها

جرایم تروریستی دارای انواع گوناگونی می‌باشد. از جمله این جرایم میتوان به تأمین مالی تروریسم، عضویت در گروه‌های تروریستی، و انجام عملیات‌های تروریستی اشاره نمود. هر کدام از این جرایم دارای عناصر تشکیل‌دهنده خاصی می‌باشند. برای مثال جرم تأمین مالی تروریسم، دارای عناصری مانند انتقال پول برای انجام عملیات‌های تروریستی، و یا آگاهی از این موضوع که پول منتقل شده برای اقدامات تروریستی استفاده خواهد شد، می‌باشد.

علاوه بر این، جرایم تروریستی ممکن است شامل جرایم دیگری مانند آدم‌ربایی، قتل، و تخریب اموال عمومی باشد.

عناصر تشکیل‌دهنده جرایم تروریستی، در کنوانسیون‌های بین‌المللی و قوانین داخلی کشورها تعریف شده است. با این حال، تفسیر و اجرای این عناصر، در موارد خاص، ممکن است با مشکل مواجه شود.

۲- مراجع کیفری بین‌المللی و صلاحیت آن‌ها

۲-۱- دیوان کیفری بین‌المللی (ICC): صلاحیت، محدودیت‌ها و چالش‌ها

دیوان کیفری بین‌المللی، صلاحیت رسیدگی به جرایم نسل‌کشی، جنایات جنگی، جنایات علیه بشریت و تجاوز را دارد. با این حال، صلاحیت رسیدگی به جرایم تروریستی را به طور مستقیم ندارد. جرایم تروریستی می‌توانند تحت عناوین جنایت علیه بشریت و جنایت جنگی، در صلاحیت دیوان کیفری بین‌المللی قرار گیرند. محدودیت‌های مربوط به صلاحیت دیوان، چالش‌هایی را در رسیدگی به جرایم تروریستی ایجاد می‌کند. برای مثال، دیوان کیفری بین‌المللی تنها می‌تواند به جرایمی رسیدگی کند که در قلمرو کشورهای عضو یا توسط اتباع کشورهای عضو ارتکاب یافته‌اند. این محدودیت، مانع از رسیدگی به جرایم تروریستی که توسط اتباع کشورهای غیر عضو یا در قلمرو این کشورها ارتکاب یابد.

۲-۲- دادگاه‌های ویژه و مختلط (مانند دادگاه ویژه لبنان):

دادگاه‌های ویژه و مختلط، برای رسیدگی به جرایم خاصی که در یک کشور یا منطقه رخ داده‌اند، تأسیس می‌شوند. دادگاه ویژه لبنان، برای رسیدگی به ترور رفیق حریری، نخست‌وزیر سابق لبنان، تأسیس شد. این دادگاه، نمونه‌ای از تلاش‌های بین‌المللی برای رسیدگی به جرایم تروریستی است. دادگاه‌های ویژه و مختلط، می‌توانند نقش مهمی در رسیدگی به جرایم تروریستی ایفا کنند، اما تأسیس و عملکرد آن‌ها نیازمند همکاری‌های بین‌المللی و حمایت مالی است.

دادگاه‌های ویژه و مختلط، اغلب در شرایطی تأسیس می‌شوند که نظام قضایی داخلی یک کشور، قادر به رسیدگی به جرایم ارتكابی نیست. این دادگاه‌ها، می‌توانند به ایجاد عدالت و بازدارندگی در مناطقی که درگیر خشونت و بی‌ثباتی هستند، کمک کنند.

با این حال، دادگاه‌های ویژه و مختلط، با چالش‌هایی نیز مواجه هستند. برای مثال، ممکن است این دادگاه‌ها، به دلیل وابستگی به دولت‌های خارجی، با اتهام بی‌طرفی مواجه شوند.

همچنین، ممکن است این دادگاه‌ها، به دلیل محدودیت‌های مالی و لجستیکی، نتوانند به طور کامل به وظایف خود عمل کنند.

۲-۳- سازوکارهای منطقه‌ای و نقش آن‌ها

سازوکارهای منطقه‌ای، نقش مهمی در مبارزه با تروریسم ایفا می‌کنند. سازمان همکاری اسلامی، اتحادیه آفریقا و اتحادیه اروپا، از جمله این سازوکارها هستند. این سازوکارها، به تبادل اطلاعات، همکاری‌های امنیتی و قضایی بین کشورها کمک می‌کنند. برای مثال، سازمان همکاری اسلامی، کنوانسیون مبارزه با تروریسم را تصویب کرده است که کشورها را ملزم به همکاری در زمینه مبارزه با تروریسم می‌کند.

سازوکارهای منطقه‌ای، می‌توانند نقش مهمی در اجرای قوانین بین‌المللی در زمینه مبارزه با تروریسم ایفا کنند. این سازوکارها، می‌توانند به ایجاد هماهنگی بین کشورهای عضو در زمینه مبارزه با تروریسم کمک کنند.

با این حال، سازوکارهای منطقه‌ای، با چالش‌هایی نیز مواجه هستند. برای مثال، ممکن است این سازوکارها، به دلیل اختلافات سیاسی بین کشورهای عضو، نتوانند به طور کامل به وظایف خود عمل کنند.

همچنین، ممکن است این سازوکارها، به دلیل محدودیت‌های مالی و لجستیکی، نتوانند به طور کامل به اهداف خود دست یابند.

۲-۴- بررسی پرونده‌های تروریستی در مراجع بین‌المللی

بررسی پرونده‌هایی که در مراجع قضایی بین‌المللی، به جرایم تروریستی رسیدگی کرده‌اند، می‌تواند به درک بهتر چالش‌ها و فرصت‌های موجود در این زمینه کمک کند. تحلیل پرونده‌ها و بررسی نقاط قوت و ضعف رسیدگی‌ها، می‌تواند به ارائه راهکارهای عملی برای بهبود عملکرد مراجع قضایی بین‌المللی منجر شود.

بررسی پرونده‌های تروریستی در مراجع بین‌المللی، نشان می‌دهد که این مراجع، با چالش‌های متعددی در زمینه جمع‌آوری مدارک، استرداد مجرمان، و رعایت حقوق بشر مواجه هستند.

با این حال، این بررسی‌ها نشان می‌دهد که مراجع قضایی بین‌المللی، می‌توانند نقش مهمی در اجرای عدالت و بازدارندگی در زمینه جرایم تروریستی ایفا کنند.

۳- چالش‌های موجود در رسیدگی به جرایم تروریستی

۳-۱- ابهام در تعریف تروریسم و تأثیر آن بر رسیدگی‌های قضایی

ابهام در تعریف تروریسم، مانع از صدور آرای یکسان در مورد جرایم تروریستی می‌شود. این ابهام، به گروه‌های تروریستی امکان می‌دهد تا از مجازات فرار کنند. برای مثال، در برخی موارد، گروه‌هایی که به عنوان تروریستی شناخته می‌شوند، ادعا می‌کنند که در حال مبارزه برای آزادی هستند و بنابراین، اقدامات آن‌ها تروریستی محسوب نمی‌شود. این ادعاها، می‌تواند منجر به ایجاد ابهام در رسیدگی‌های قضایی شود.

علاوه بر این، ابهام در تعریف تروریسم، باعث می‌شود که همکاری‌های بین‌المللی در زمینه مبارزه با تروریسم با مشکل مواجه شود. برای مثال، ممکن است کشورها در مورد اینکه کدام گروه‌ها تروریستی هستند، اختلاف نظر داشته باشند و در نتیجه، از همکاری در زمینه تبادل اطلاعات و استرداد مجرمان خودداری کنند.

برای رفع این چالش، لازم است که جامعه بین‌المللی، برای ارائه تعریف جامع و مورد توافق از تروریسم تلاش کند. این تعریف، باید شامل تمام اشکال تروریسم باشد و از سوء استفاده‌های سیاسی جلوگیری کند.

۳-۲- مسائل مربوط به همکاری‌های بین‌المللی (استرداد مجرمین، تبادل اطلاعات و غیره)

همکاری‌های بین‌المللی، برای مقابله با تروریسم ضروری است (Greenwood, 2003, p. 305) ضیایی بیگدلی، ۱۳۹۸: ۱۱۲). کشورها باید در زمینه‌های مختلفی مانند تبادل اطلاعات، استرداد مجرمان، و همکاری‌های امنیتی و قضایی، همکاری‌های خود را تقویت کنند. برای رسیدن به این هدف، لازم است که کشورها توافق‌نامه‌های دوجانبه و چندجانبه‌ای را در زمینه مبارزه با تروریسم امضا کنند و سازوکارهای مناسبی را برای اجرای آن‌ها ایجاد کنند. علاوه بر این، لازم است که سازمان‌های بین‌المللی مانند اینترپل، نقش فعال‌تری در تسهیل همکاری‌های بین‌المللی ایفا کنند.

با این حال، همکاری‌های بین‌المللی در زمینه مبارزه با تروریسم، با چالش‌هایی مواجه است. برای مثال، ممکن است کشورها به دلیل اختلافات سیاسی یا عدم وجود روابط دیپلماتیک مناسب، از همکاری با یکدیگر خودداری کنند.

همچنین، ممکن است کشورها به دلیل تفاوت در قوانین داخلی خود، نتوانند به طور کامل با یکدیگر همکاری کنند.

۳-۳- توازن بین مبارزه با تروریسم و رعایت حقوق بشر

مبارزه با تروریسم، نباید به نقض حقوق بشر منجر شود (Byrnes, 2012, p. 87) اردبیلی، ۱۳۹۷، ص. ۴۵). اقدامات ضدتروریستی، باید با رعایت اصول حقوق بشر انجام شود. برای رسیدن به این هدف، لازم است که کشورها قوانین و مقررات خود را در زمینه مبارزه با تروریسم، با اصول حقوق بشر منطبق کنند. علاوه بر این، لازم است که سازوکارهای نظارتی مستقلی برای بررسی اقدامات ضدتروریستی ایجاد شود و از نقض حقوق بشر جلوگیری شود.

با این حال، حفظ تعادل بین امنیت و آزادی‌های فردی، چالش مهمی است. برای مثال، ممکن است برخی اقدامات ضدتروریستی، مانند شنود مکالمات تلفنی یا بازرسی‌های بدنی، به نقض حریم خصوصی افراد منجر شود.

برای رفع این چالش، لازم است که کشورها، در هنگام اتخاذ اقدامات ضدتروریستی، به اصول حقوق بشر توجه کنند و از اقدامات غیرضروری یا نامتناسب خودداری کنند.

۳-۴- چالش‌های مربوط به جمع‌آوری و مستندسازی مدارک و مستندات :

جرایم تروریستی، اغلب در شرایط پیچیده و دشوار رخ می‌دهند. جمع‌آوری و مستندسازی مدارک و مستندات در این شرایط، چالش‌های زیادی دارد. استفاده از فناوری‌های نوین، می‌تواند به حل این چالش‌ها کمک کند. برای مثال، استفاده از تصاویر ماهواره‌ای، پهپادها، و نرم‌افزارهای تحلیل داده‌ها، می‌تواند به جمع‌آوری اطلاعات در مورد فعالیت‌های تروریستی کمک کند. علاوه بر این، همکاری‌های بین‌المللی در زمینه تبادل اطلاعات و تجربیات، می‌تواند به بهبود جمع‌آوری و مستندسازی مدارک و مستندات کمک کند.

با این حال، جمع‌آوری و مستندسازی مدارک و مستندات در پرونده‌های تروریستی، با چالش‌هایی نیز مواجه است. برای مثال، ممکن است مدارک و مستندات، به دلیل شرایط جنگی یا ناآرامی‌های داخلی، از بین بروند یا دسترسی به آن‌ها دشوار باشد.

همچنین، ممکن است مدارک و مستندات، به دلیل مسائل مربوط به امنیت ملی، محرمانه تلقی شوند و در اختیار مراجع قضایی بین‌المللی قرار نگیرند.

برای رفع این چالش، لازم است که همکاری‌های بین‌المللی در زمینه تبادل اطلاعات و تجربیات، تقویت شود. همچنین، لازم است که از فناوری‌های نوین برای جمع‌آوری و مستندسازی مدارک و مستندات استفاده شود.

یکی از مسائل بسیار مهم، حفظ زنجیرهٔ تأمین مدارک است. مدارک باید به نحوی جمع‌آوری و نگهداری شوند که اصالت و دست‌نخورده بودن آن‌ها در طول فرآیند دادرسی حفظ شود. این امر نیازمند آموزش‌های تخصصی برای مأموران جمع‌آوری مدارک و استفاده از روش‌های استاندارد در نگهداری و انتقال آن‌ها است.

در پرونده‌های تروریستی، اغلب با مدارک دیجیتال مانند اطلاعات ذخیره‌شده در رایانه‌ها و تلفن‌های همراه مواجه هستیم. جمع‌آوری و تحلیل این نوع مدارک، نیازمند تخصص‌های ویژه‌ای در حوزه جرایم سایبری است. لازم است که مراجع قضایی بین‌المللی، از کارشناسان مجرب در این زمینه بهره‌مند شوند.

نتیجه‌گیری

رسیدگی به جرایم تروریستی در مراجع کیفری بین‌المللی، با چالش‌های متعددی روبرو است. با این حال، با تلاش‌های مشترک جامعه بین‌المللی، می‌توان این چالش‌ها را برطرف کرد و سازوکارهای بین‌المللی را برای مبارزه با تروریسم تقویت کرد. ارائه تعریف جامع و مورد توافق از تروریسم، تقویت همکاری‌های بین‌المللی، تضمین رعایت حقوق بشر، بهره‌گیری از فناوری‌های نوین، و ارتقاء سطح آموزش قضات و دادستان‌ها، از جمله راهکارهایی هستند که می‌توانند به بهبود عملکرد مراجع کیفری بین‌المللی در رسیدگی به جرایم تروریستی کمک کنند.

پیشنهادها:

تلاش برای ارائه تعریف جامع و مورد توافق بین‌المللی از تروریسم :

جامعه بین‌المللی، باید برای ارائه تعریف جامع و مورد توافق از تروریسم تلاش کند (Schmid, 2011, p. 15). آقایی، ۱۳۹۵، ص. ۲۷. (این تعریف، باید شامل تمام اشکال تروریسم باشد و از سوء استفاده‌های سیاسی جلوگیری کند. برای رسیدن به این هدف، لازم است که کشورها اختلافات سیاسی و ایدئولوژیک خود را کنار بگذارند و بر اساس اصول حقوق بین‌الملل، به یک تعریف مشترک دست یابند. علاوه بر این، لازم است که سازمان‌های بین‌المللی مانند سازمان ملل متحد، نقش فعالی در این زمینه ایفا کنند و با برگزاری جلسات و کارگاه‌های آموزشی، به تبادل نظر و ایجاد اجماع بین کشورها کمک کنند.

تعریف جامع تروریسم باید به گونه‌ای باشد که هم شامل اقدامات گروه‌های غیردولتی و هم اقدامات دولت‌ها که با هدف ایجاد وحشت و ارباب انجام می‌شوند، گردد.

علاوه بر این، لازم است که تعریف تروریسم، به گونه‌ای باشد که از تفکیک بین «مبارزه برای آزادی» و «اقدامات تروریستی» جلوگیری کند.

تقویت همکاری‌های بین‌المللی در زمینه مبارزه با تروریسم :

همکاری‌های بین‌المللی، برای مقابله با تروریسم ضروری است (Greenwood, 2003, p. 305) ضیایی بیگدلی، ۱۳۹۸، ص. ۱۱۲. (کشورها باید در زمینه‌های مختلفی مانند تبادل اطلاعات، استرداد مجرمان، و همکاری‌های امنیتی و قضایی، همکاری‌های خود را تقویت کنند. برای رسیدن به این هدف، لازم است که کشورها توافق‌نامه‌های دوجانبه و چندجانبه‌ای را در زمینه مبارزه با تروریسم امضا کنند و سازوکارهای مناسبی را برای اجرای آن‌ها ایجاد کنند. علاوه بر این، لازم است که سازمان‌های بین‌المللی مانند اینترپل، نقش فعال‌تری در تسهیل همکاری‌های بین‌المللی ایفا کنند.

همکاری‌های اطلاعاتی بین سرویس‌های امنیتی کشورها، نقش حیاتی در پیشگیری از اقدامات تروریستی دارد. تبادل به‌موقع و دقیق اطلاعات، می‌تواند از وقوع حملات تروریستی جلوگیری کند.

علاوه بر این، همکاری‌های قضایی در زمینه استرداد مجرمان و تبادل ادله، می‌تواند به محاکمه عادلانه متهمان تروریستی کمک کند.

تضمین رعایت حقوق بشر در جریان رسیدگی‌های قضایی :

مبارزه با تروریسم، نباید به نقض حقوق بشر منجر شود (Byrnes, 2012, p. 87) اردبیلی، ۱۳۹۷، ص. ۴۵. اقدامات ضدتروریستی، باید با رعایت اصول حقوق بشر انجام شود. برای رسیدن به این هدف، لازم است که کشورها قوانین و مقررات خود را در زمینه مبارزه با تروریسم، با اصول حقوق بشر منطبق کنند. علاوه بر این،

لازم است که سازوکارهای نظارتی مستقلی برای بررسی اقدامات ضدتروریستی ایجاد شود و از نقض حقوق بشر جلوگیری شود.

حقوق متهمان تروریستی، باید در تمام مراحل دادرسی رعایت شود. استفاده از شکنجه و سایر رفتارهای غیرانسانی و تحقیرآمیز، تحت هر شرایطی ممنوع است.

علاوه بر این، لازم است که سازوکارهای جبران خسارت برای قربانیان اقدامات ضدتروریستی که حقوق آنها نقض شده است، ایجاد شود.

بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در جمع‌آوری و تحلیل مدارک :

استفاده از فناوری‌های نوین، می‌تواند به بهبود جمع‌آوری و تحلیل مدارک در پرونده‌های تروریستی کمک کند. برای مثال، استفاده از تصاویر ماهواره‌ای، پهپادها، و نرم‌افزارهای تحلیل داده‌ها، می‌تواند به جمع‌آوری اطلاعات در مورد فعالیت‌های تروریستی کمک کند. علاوه بر این، استفاده از فناوری‌های رمزنگاری و امنیت سایبری، می‌تواند به حفاظت از اطلاعات حساس در برابر حملات سایبری کمک کند.

فناوری‌های نوین، می‌توانند به تحلیل حجم عظیمی از داده‌ها که در پرونده‌های تروریستی وجود دارد، کمک کنند. برای مثال، نرم‌افزارهای تحلیل داده‌ها، می‌توانند الگوها و ارتباطات پنهان را در میان داده‌ها شناسایی کنند.

علاوه بر این، فناوری‌های نوین، می‌توانند به جمع‌آوری مدارک در شرایط دشوار و خطرناک، مانند مناطق جنگی، کمک کنند.

ارتقاء سطح آموزش قضات و دادستان‌های بین‌المللی :

قضات و دادستان‌های بین‌المللی، باید آموزش‌های لازم را در زمینه رسیدگی به جرایم تروریستی دریافت کنند. این آموزش‌ها، باید شامل آشنایی با قوانین و مقررات بین‌المللی، روش‌های جمع‌آوری و تحلیل مدارک، و اصول حقوق بشر باشد. برای رسیدن به این هدف، لازم است که سازمان‌های بین‌المللی و دانشگاه‌ها، دوره‌های آموزشی تخصصی را در زمینه رسیدگی به جرایم تروریستی برگزار کنند.

آموزش قضات و دادستان‌ها، باید شامل آموزش‌های عملی در زمینه رسیدگی به پرونده‌های تروریستی باشد. برای مثال، برگزاری کارگاه‌های آموزشی شبیه‌سازی دادگاه، می‌تواند به قضات و دادستان‌ها در کسب تجربه عملی کمک کند.

علاوه بر این، لازم است که قضات و دادستان‌ها، با تحولات جدید در زمینه تروریسم و روش‌های مقابله با آن، آشنا شوند.

منابع

- اردبیلی، محمدعلی (۱۳۹۷). *حقوق بشر در پرتو مبارزه با تروریسم*. تهران: میزان .
- ضیایی بیگدلی، محمدرضا (۱۳۹۸). *حقوق بین‌الملل عمومی*. تهران: گنج دانش .
- صادقی، محمود (۱۳۹۶). *حقوق بین‌الملل کیفری*. تهران: میزان .
- شیروی، عبدالحسین (۱۳۹۴). *حقوق بین‌الملل کیفری*. تهران: میزان .
- میرمحمدصادقی، حسین (۱۳۹۳). *جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی در حقوق کیفری ایران*. تهران: میزان .
- هاشمی، سید محمد (۱۳۹۲). *حقوق بشر و آزادی‌های اساسی*. تهران: میزان .
- نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۱). *حقوق کیفری بین‌المللی*. تهران: میزان .
- Byrnes, A. (2012). *Human rights law and terrorism*. Routledge.
- Greenwood, C. (2003). *International law and the 'war against terrorism'*. *International and Comparative Law Quarterly*, 52(2), 300-327.
- Cassese, A. (2008). *International criminal law*. Oxford University Press.
- Cryer, R., Friman, H., Robinson, D., & Vasiliev, E. (2014). *An introduction to international criminal law and procedure*. Cambridge University Press.
- Dinstein, Y. (2012). *War, aggression and self-defence*. Cambridge University Press.
- Dugard, J. (2005). *International law: A South African perspective*. Juta and Company Ltd.
- Evans, M. D. (2014). *International law*. Oxford University Press.
- Henckaerts, J. M., & Doswald-Beck, L. (2005). *Customary international humanitarian law*. Cambridge University Press.
- Higgins, R. (1994). *Problems and process: International law and how we use it*. Oxford University Press.
- Malanczuk, P. (1997). *Akehurst's textbook of international law*. Routledge.
- Murphy, J. F. (2008). *The United States and the rule of law in international affairs*. Cambridge University Press.
- Ratner, S. R., & Steven, J. L. (2010). *Accountability for human rights atrocities in international law: Beyond the Nuremberg legacy*. Oxford University Press.
- Roberts, A., & Guelff, R. (2016). *Documents on the laws of war*. Oxford University Press.
- Schabas, W. A. (2016). *The international criminal court: A commentary on the Rome Statute*. Oxford University Press.
- Schmid, A. P. (2011). *The Routledge handbook of terrorism research*. Routledge.
- Shaw, M. N. (2017). *International law*. Cambridge University Press.
- Wallace, R. M. M., & Martin-Ortega, O. (2016). *International law*. Sweet & Maxwell.